

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 19120602-045-02-0745-2015-E.1777/86873

29/12/2015

Konu : Uzlaştırmacı Olabilecek Kişiler

SİVAS CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi : 30/11/2015 tarihli ve B.M. 2015/9343 sayılı yazı.

Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Programı, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, Ankara Üniversitesi Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstriyel İlişkiler bölümü, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü yüksek öğrenim diplomasına sahip kişilerin Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Uzlaştırmacının Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 15 nci maddesi uyarınca hukuk öğrenimi görmüş kişi kapsamında uzlaştırmacı olarak görevlendirilip görevlendirilemeyeceği hususunda doğan tereddüt sebebiyle görüş talebini içeren ilgi yazı ve eki incelendi.

Bilindiği üzere;

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun;

“Uzlaşma” kenar başlıklı 253 üncü maddesinin dokuzuncu fıkrasında; “Şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görenin uzlaşma teklifini kabul etmesi halinde, Cumhuriyet savcısı uzlaştırmayı kendisi gerçekleştirebileceği gibi, uzlaştırmacı olarak avukat görevlendirilmesini barodan isteyebilir veya hukuk öğrenimi görmüş kişiler arasından uzlaştırmacı görevlendirebilir.”

26/07/2007 tarihli ve 26594 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Uzlaştırmacının Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin;

“Uzlaştırmacı görevlendirilmesi” kenar başlıklı 13 üncü maddesinde;“(1) Şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görenin uzlaşma teklifini kabul etmesi hâlinde, Cumhuriyet savcısı uzlaştırmayı kendisi gerçekleştirebileceği gibi, bir avukatın uzlaştırmacı olarak görevlendirilmesini barodan isteyebilir ya da bu Yönetmelikte nitelikleri belirlenen hukuk öğrenimi görmüş bir kimseyi görevlendirebilir.

(2) Uzlaştırmacı görevlendirilmesinde tarafların üzerinde anlaşmış bir avukat ya da hukuk öğrenimi görmüş bir kişi tercih edilebilir.

(3) Uzlaştırmacıların sayısı, uyuşmazlığın niteliği göz önünde bulundurularak Cumhuriyet savcısınca tespit edilir.

(4) Bu Kanunda belirlenen hâkimin davaya bakamayacağı ile tarafsızlığını şüpheyeye düşürecek sebeplerden dolayı reddini gerektiren hâller, uzlaştırmacı görevlendirilmesi ile ilgili olarak da göz önünde bulundurulur. Uzlaştırmacı, bu hâllerin varlığı hâlinde Cumhuriyet savcısına durumu bildirir; ancak tarafların rızası hâlinde görev yapabilir.

“Hukuk öğrenimi görmüş uzlaştırmacıda aranan nitelikler ve görevlendirilme usulü” kenar başlıklı 15 inci maddesinde; “(1) Hukuk öğrenimi görmüş uzlaştırmacıların görevlendirilmesinde aşağıdaki şartlar aranır:

a) Üniversitelerin hukuk fakültelerinden mezun olmak,

b) Hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer veren siyasi bilgiler, idarî bilimler, iktisat ve maliye alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmak,

c) Hukuk dalında yüksek lisans ya da doktora yapmış bulunmak,

ç) Baroya kayıtlı avukat olmamak,

d) Taksirli suçlar hariç olmak üzere; 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş ve affa uğramış, ertelenmiş ya da paraya çevrilmiş olsa bile kesinleşmiş bir kararla veya Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine, millî savunmaya, Devlet sınırlarına karşı suçlar ve casusluk suçları ile yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlardan ya da zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı, gerçeğe aykırı bilirkişilik yapma, yalan tanıklık ve haksız mal edinme suçlarından biriyle hükümlü bulunmamak,

e) Disiplin yönünden meslekten ya da memuriyetten çıkarılmamış veya geçici olarak yasaklanmamış olmak.

(2) Hukuk öğrenimi görmüş uzlaştırmacılar, ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından belirlenen listeye kayıtlı olanlar arasından seçilirler. Bu listeye kayıtlı olan uzlaştırmacılar sadece kayıtlı buldukları il sınırları içerisinde değil ülke çapında görev alabilirler.

(3) Hukuk öğrenimi görmüş kişiler, Ceza Muhakemesinde uzlaştırmacı olarak görev almak amacıyla listeye kaydolmak için her yılın Kasım ayının sonuna kadar Cumhuriyet başsavcılığına bir dilekçeyle başvurur. Başvurular şahsen yapılabileceği gibi, kayıtlı olunan oda, çalışılan kurum ve kuruluş aracılığıyla da yapılabilir.

(4) İletişim bilgilerini içeren başvuru dilekçesine;

a) Nüfus cüzdanı örneği,

b) T.C. kimlik numarası,

c) Mezuniyet belgesinin onaylı örneği,

ç) Adli sicil kaydı,

d) İki adet vesikalık fotoğraf,

e) Bu Yönetmeliğin 30 uncu maddesi uyarınca yapılacak eğitimlere katılacağını beyan eden dilekçesi,

f) Varsa kayıtlı olunan oda, çalışılan kurum ve kuruluşun isimleri, eklenir.

(5) Başvuranların talepleri kaydedilerek ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılığınca başvuru tarihinden itibaren otuz gün içerisinde değerlendirilir.

(6) Başvuranın birinci fıkradaki şartları taşımaması veya dördüncü fıkrada belirtilen belgelerin eksik olması hâlinde talebin reddine karar verilir. Redde ilişkin karar ilgisine tebliğ olunur.

(7) Talepleri uygun görülenlerin adı ve soyadları, açık adresleri, telefon numaraları yazılarak, oluşturulan liste her yıl Ocak ayı içerisinde en az yedi gün süre ile adliyede herkesin görebileceği bir yere asılır. Ayrıca Cumhuriyet başsavcılığının internet adresinde ilân edilir. Oluşturulan listenin bir örneği, merkezdeki hâkim ve Cumhuriyet savcıları ile yargı çevresindeki mahkemeler ve Cumhuriyet başsavcılıklarına bildirilir.

(8) Liste, ayrıca yazılı ve elektronik ortamda hazırlanarak her yılın Ocak ayının sonuna kadar Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığına gönderilir. Gönderilen listeler bu birim tarafından yayımlanır.

(9) Listede yer alan uzlaştırmacının;

a) Listeye kabul şartlarını sonradan kaybetmesi,

b) Bu Yönetmelikte belirlenen şartlardan herhangi birini taşımadığının sonradan anlaşılması,

c) Listedenden çıkarılmayı talep etmesi,

ç) Uzlaştırmacılıkla bağdaşmayan tutum ve davranışlarda bulunması,

d) Bu Yönetmeliğin 30 uncu maddesi uyarınca yapılan eğitimlere katılmaması, durumunda listeden çıkarılır.

(10) Listedenden çıkarılmasına ilişkin karar ilgiliye tebliğ edilir ve ayrıca yedinci ve sekizinci fıkralarda belirtilen yerlere gönderilir.

(11) Zorunluluk hâlinde listeye kayıtlı olmamasına rağmen, bu maddede belirtilen şartları taşıyan hukuk öğrenimi görmüş kişiler arasından da görevlendirme yapılabilir.”

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere; kanunda hukuk öğrenimi görmüş kişiler arasından uzlaştırmacı görevlendirilmesinde kamu personeline çalışan ya da emekli ayrımı yapılmadan sadece "hukuk öğrenimi görmüş kişiler" kavramı tercih edilmiş, anılan Yönetmeliğin 15 inci maddesinde ise hukuk öğrenimi görmüş uzlaştırmacıda aranan nitelikler ve görevlendirilme usulü düzenlenmiştir.

Ancak hukuk öğrenimi görmüş kişilerin kimlerden oluştuğu gerek Kanun gerekse Kanunun gerekçesinde açıklanmamıştır.

Yönetmeliğin 15 inci maddesinde sayma suretiyle ve sınırlı olabilecek biçimde maddenin birinci fıkrasının a, b, c ve ç bendlerinde hukuk öğrenimi görmüş kişilerin kimlerden ibaret olduğu belirtilmiştir. Bu suretle kanunda açıklanmayan bu hususa Yönetmelikte yer verilerek uygulamada meydana gelebilecek tereddütlerin giderilmesi amaçlanmıştır. Kanun koyucunun, açıkça hukuk fakültesi mezunlarının uzlaştırmacı olarak görevlendirilebileceği şeklinde düzenleme yapmamış olması sebebiyle "hukuk öğrenimi görmüş kişi" kavramı geniş bir biçimde yorumlanmıştır. Ancak bir düzenleyici işlem olan Yönetmelikte bu kavram içerisine "Edebiyat Fakültesi Tarih Programı, Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü, Açık öğretim Fakültesi, Fen Edebiyat

Sayı : 19120602-045-02-0745-2015

Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü " mezunları dahil edilmemiştir.

Öte yandan, iktisadi ve idari Bilimler Fakültesi mezunlarının uzlaştırmacı olarak görevlendirilebilmeleri için hukuk veya hukuk bilgisine programlarında yeterince yer verilmesi gerektiği görülmektedir.

Diğer yandan, görüş talebine konu diplomalardan Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümüne ait transkript incelendiğinde; başvuruda bulunan kişinin "Hukuka Giriş" dersi dışında hukuk öğrenimi görmediği ve bu dersin yeterli bir hukuk öğrenimialma şartının gerçekleşmesine yetecek düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır.

Bu itibarla;

1- Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Programı, Ankara Üniversitesi Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü lisans diplomasına sahip kişilerin ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından belirlenecek listeye uzlaştırmacı olarak alınamayacağı,

2-Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümleri lisans diplomasına sahip kişilerin ağır ceza merkezi Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından belirlenecek listeye uzlaştırmacı olarak alınabileceği,

Mütalâa edilmekle birlikte sorunun mahallinde takdir edilerek çözümünün uygun olacağı düşünülmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Asiye KARABABA
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür V.

*** Bu belge, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıştır. Ayrıca fizikî ortamda gönderilmeyecektir.**

Milli Müdafaa Cad. No:2206420 Bakanlıklar / ANKARA

Tel:0312 414 80 21Faks: 0312 219 4319

E-posta:cigm@adalet.gov.tr İnternet adresi:www.adalet.gov.tr

Bilgi için: Hasan ACAR

Şube Müdürü

Telefon No: (0312) 414 82 27